

SPIS TREŚCI

I. Strona tytułowa			str. 1
II. Spis treści.....			str. 2
III. Opis techniczny			str. 3
IV. Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na placu budowy			str. 9
V. Rysunki:			
– Plan orientacyjny	skala 1:25000	rys. nr 1	
– Plan zagospodarowania terenu	skala 1:500	rys. nr 2	
– Plansza zbiorcza sieci	skala 1:500	rys. nr 3	
– Przekroje normalne	skala 1:50	rys. nr 4	
– Profil podłużny odcinka A-B	skala 1:50/500	rys. nr 5.1	
– Profil podłużny odcinka C-D	skala 1:50/500	rys. nr 5.2	
– Profil podłużny odcinków F-F'; H-H'; J-J'; L-L'	skala 1:50/500	rys. nr 5.3	
– Profil podłużny odcinków M-M'; O-O'; P-P'	skala 1:50/500	rys. nr 5.4	
– Profil podłużny kolektora K-2	skala 1:100/500	rys. nr 6	
– Przekroje poprzeczne odcinki A-B; C-D; P-P'	skala 1:100	rys. nr 7.1	
– Przekroje poprzeczne odcinki F-F'; H-H'; J-J'; L-L'; M-M'; O-O'	skala 1:100	rys. nr 7.2	
– Projekt zieleni	skala 1:500	rys. nr 8	
Tabele:			
– Zestawienie wpustów deszczowych			
– Zestawienie projektowanej zieleni			

OPIS TECHNICZNY

do projektu wykonawczego

Nazwa zadania:

„Przebudowa drogi gminnej Nr 100436 O (ul. Dzierżona) w Wołczynie”

1. PODSTAWA OPRACOWANIA

- 1.1. Umowa zawarta z Inwestorem.
- 1.2. Uzgodnienie funkcji z Inwestorem.
- 1.3. Przepisy techniczno-budowlane:
  - a. Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 02 marca 1999 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430 z późn. zm.),
  - b. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (jednolity tekst – Dz. U. z 2006 roku Nr 156 poz. 1118 z późn. zm.),
  - c. Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 roku w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz. U. z 2007 roku Nr 120 poz. 1133 z późniejszymi zmianami);
  - d. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 roku w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2004 r. Nr 202 poz. 2072 wraz z późn. zm.).
- 1.4. Mapa zasadnicza aktualizowana w skali 1:500.
- 1.5. Uzupełniające pomiary sytuacyjno-wysokościowe wykonane w terenie.
- 1.6. Dokumentacja z badań podłoża gruntowego dla projektowanej przebudowy drogi gminnej w Wołczynie, ul. Dzierżona.

2. PRZEZNACZENIE I PROGRAM UŻYTKOWY OBIEKTU BUDOWLANEGO

Przedmiotem opracowania jest przebudowa ul. Dzierżona w Wołczynie o całkowitej długości jezdni 624,20 [m]. Projekt sporządzono na mapie sytuacyjno-wysokościowej w skali 1:500, zaktualizowanej na dzień 22.02.2008r.

Przebudowywana droga jest drogą publiczną, realizację inwestycji w zakresie objętym projektem przewiduje się na następujących działkach położonych na gruntach miasta Wołczyn i miejscowości Ligota Wołczyńska:

Ark. mapy ewid	Działka	Właściciel	
		Nazwa	Adres
miejscowość Wołczyn			
3	134; 129/2; 844 130/3; 832/1; 817; 820; 823; 826; 829; 107/3; 111/4; 109; 110/4; 108/3	Gmina Wołczyn	ul. Dworcowa 1; 46-250 Wołczyn
miejscowość Ligota Wołczyńska			
4	286/9	Gmina Wołczyn	ul. Dworcowa 1; 46-250 Wołczyn

W oparciu o uzgodnienia przeprowadzone z Zamawiającym na etapie projektowania wykonanie przebudowy ul. Dzierżona zaplanowano dwuetapowo:

- I etap obejmuje wykonanie przebudowy ul. Dzierżona na odcinkach oznaczonych na planie zagospodarowania terenu jako odcinki A-B; C-D; P-P' o łącznej długości jezdni 466,69 [m] wraz z budową kanalizacji deszczowej oraz ciągów pieszych;
- II etap obejmuje wykonanie dojazdów do posesji oznaczonych na planie zagospodarowania terenu jako odcinki F-F'; H-H'; J-J'; L-L'; M-M' oraz O-O' o łącznej długości jezdni 157,51 [m].

Uwzględniając charakter terenu oraz funkcję jaką pełni ul. Dzierżona zaprojektowano na ciągach głównych ulicy (oznaczonych jako odcinki A-B i C-D) wykonanie jezdni dwupasowej o szerokości 5,5 [m]. W celu zapewnienia bezpiecznych warunków dla ruchu pieszego zaprojektowano ciągi piesze o zmiennej szerokości od 1,50 d 2,00 [m] oddzielone od jezdni pasami zieleni.

Teren przyległy do ul. Dzierżona to zabudowa domów jednorodzinnych, tereny usług oraz niezagospodarowane tereny przeznaczone w planie zagospodarowania terenu pod budownictwo jednorodzinne. Uzbrojenie terenu w sieci podziemne i linie napowietrzne przedstawiono na planie sytuacyjnym.

3. FORMA ARCHITEKTONICZNA I FUNKCJA

Przebudowywana droga posiada nawierzchnię gruntową częściowo ulepszoną tłuczniem. Podstawową funkcją drogi jest zapewnienie dojazdu do terenów usług oraz do posesji zlokalizowanych w jej ciągu.

Przebudowywana droga włącza się do Drogi Gminnej Nr 100418 O (ul. Kościuszki) dwukrotnie w punktach oznaczonych na planie zagospodarowania terenu symbolami A i P'. Włączenie do ul. Kościuszki w punkcie A wyokrąglono łukami o promieniu $R=7,0$ [m], włączenie w punkcie P' wyokrąglono łukami o promieniach $R=5,0$ i $R=6,0$ [m]

Nawierzchnię jezdni obramowano krawężnikami betonowymi 15×30 cm ułożonymi na ławie betonowej z oporem z betonu B-15. Wyniesienie krawężnika ponad krawędź nawierzchni 10 cm. Ograniczenia krawędzi chodników zaprojektowano z obrzeży betonowych 8×30 cm. Na końcu odcinka C-D (w celu umożliwienia zawracania pojazdów) zaprojektowano nawrotnice w kształcie koła o promieniu $R=8,0$ [m]. Spadek poprzeczny jezdni–daszkowy 2%; spadek chodników 2% w kierunku pasa zieleni oddzielającego chodnik od jezdni. Zjazdy indywidualne rozpoczęte krawężnikiem najazdowym 15×22 wyniesionym 4 cm powyżej krawędzi nawierzchni wraz ze skosami z lewej i prawej strony na 2-ch krawężnikach (po 2mb). Na przejściach dla pieszych krawężnik obniżony na wysokość 2 cm ponad jezdnię na szerokości przejścia i skosy z lewej i prawej strony na 2-ch krawężnikach (po 2mb).

Obramowanie nawierzchni dojazdów do posesji (odcinki F-F'; H-H'; J-J'; L-L'; M-M' oraz O-O') oraz odcinka jezdni P-P' zaprojektowano w postaci krawężników betonowych 15×30 cm ułożonych na ławie betonowej z oporem (na równi z projektowaną nawierzchnią) oraz krawężników najazdowych 15×22 wyniesionych 5 cm powyżej krawędzi nawierzchni w celu odprowadzenia wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej.

Niweletę osi jezdni zaprojektowano z uwzględnieniem istniejących rzędnych wjazdów oraz mając na uwadze konieczność zapewnienia właściwego odwodnienia projektowanych nawierzchni.

Odwodnienie

Dla przejścia wody opadowej z nawierzchni ul. Dzierżona zaprojektowano kanalizację deszczową. Uwzględniając istniejący układ wysokościowy oraz projektowane rozwiązania

sytuacyjno-wysokościowe przebudowywanej drogi przyjęto podzielenie projektowanej kanalizacji deszczowej na dwa kolektory **K-1** i **K-2**.

- **kolektor K-1** zlokalizowany w jezdni pomiędzy studzienkami *Sd-10* i *Sd-12* zbiera wody opadowe i roztopowe z odcinka drogi A-B za pośrednictwem 6-ciu wpustów deszczowych. Projektowany kanał deszczowy K-1 podłączony został do istniejącej studni rewizyjnej zlokalizowanej na kanale deszczowym Ø 400 biegnącym w ul. Kościuszki. Kolektor wykonany z rurociągów z rur PVC Ø 315 ze ścianką litą (klasy SN 8 SDR34) łączonych na wcisk za pomocą uszczeltek gumowych.
- **kolektor K-2** zlokalizowany w pasie zieleni pomiędzy studzienkami *Sd-1* i *SD-9* zbiera wody opadowe i roztopowe z odcinka drogi C-D za pośrednictwem 12-tu wpustów deszczowych. Projektowany kanał deszczowy K-2 podłączony został do istniejącej studni rewizyjnej zlokalizowanej na kanale deszczowym Ø 400 przy projektowanej nawrotnicy. Kolektor wykonany z rurociągów z rur PVC Ø 315 i Ø400 ze ścianką litą (klasy SN 8 SDR34), łączonych na wcisk za pomocą uszczeltek gumowych.

Kanały należy układać w wykopach wąskoprzestrzennych o szer. 1,2÷1,3 [m] wykonanych częściowo mechanicznie, a częściowo ręcznie w miejscach zbliżeń do istniejącego uzbrojenia podziemnego.

Studzienki rewizyjne Ø 1200 (12 szt.) należy wykonać z typowych elementów prefabrykowanych z zastosowaniem włązów żeliwnych typu lekkiego C 250kN (w pasie zieleni) oraz ciężkiego klasy D400 kN (jezdni oraz wjazdów).

Wpusty deszczowe zaprojektowano w miejscach najniższych niwelety oraz w odległościach uzależnionych od pochyłości podłużnych i wielkości powierzchni zlewni. Zaprojektowano wpusty uliczne tradycyjne z kręgów betonowych Ø 500 z osadnikiem głębokości 0,95 [m]. Na studzienkę należy zamontować kratę wpustu ulicznego kl. 250 typu uchylnego zatraskowego. Przyłącza do odprowadzania wód opadowych zaprojektowano z rur kanalizacyjnych PVC klasy S Ø 200 włączonych do istniejących i projektowanych studni rewizyjnych.

4. UKŁAD KONSTRUKCYJNY OBIEKTU

Warunki gruntowo-wodne

Warunki gruntowo-wodne zawarte zostały w wykonanej na potrzeby niniejszego projektu „Dokumentacji z badań podłoża gruntowego dla projektowanej przebudowy drogi gminnej w Wolczynie ul. Dzierżona” opracowanej przez Zakład Usług Geologicznych „Grunt” Opole. Zgodnie z opracowaną dokumentacją w podłożu ul. Dzierżona od powierzchni do głębokości 0,3-1,3 [m] w miejscach wierceń występują grunty nasypowe tymczasowej nawierzchni oraz zasypek instalacji podziemnych zbudowane z miejscowych gruntów gliniasto-piaszczystych z domieszką gruzu i kamieni. Należą one do gruntów wysadzi nowych grupy nośności G3 i G4 w dobrych i przeciętnych warunkach gruntowo-wodnych. Lokalizację 5-cu otworów badawczych wskazano na planie zagospodarowania terenu – rys. nr 2.

Konstrukcja nawierzchni:

Konstrukcję jezdni odcinków A-B, C-D i P-P' zaprojektowano w oparciu o rozwiązania podane w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 02 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie Dz. U. Nr 43, poz. 430, jako konstrukcję dla drogi o ruchu kategorii KR2. W celu ulepszenia podłoża zastosowano wzmocnienie pod konstrukcją poprzez ułożenie warstwy pospółki stabilizowanej cementem.

Układ warstw konstrukcyjnych jezdni odcinki A-B; C-D i P-P' (I etap):

Lp.	Warstwa	Grubość [cm]
1	warstwa ścieralna z betonu asfaltowego 0/12,8 wg PN-S-96025:2000	5
2	Podbudowa zasadnicza z betonu asfaltowego 0/20 wg PN-S-96025:2000	7
3	podbudowa pomocnicza z mieszanki kruszywa kamiennego łamanego niesortowanego 31,5/63 o uziarnieniu ciągłym klinowanego kłincem 4/20 mm wg PN-S-06102	20
4	wzmocnienie podłoża warstwą pospółki 0/16 stabilizowanej cementem portlandzkim klasy 32,5 w ilości 12 kg/m ²	15
Razem:		47 cm

Układ warstw konstrukcyjnych jezdni odcinki odcinki F-F'; H-H'; J-J'; L-L'; M-M'; O- O' (II etap):

Lp.	Warstwa	Grubość [cm]
1	betonowa kostka brukowa koloru grafitowego typu Bahaton	8
2	podsyпка z mialu kamiennego 0/4 mm	3
3	podbudowa zasadnicza z mieszanki kruszywa kamiennego łamanego niesortowanego 31,5/63 o uziarnieniu ciągłym klinowanego kłincem 4/20 mm wg PN-S-06102	20
4	wzmocnienie podłoża warstwą pospółki 0/16 stabilizowanej cementem portlandzkim klasy 32,5 w ilości 8 kg/m ²	10
Razem:		41 cm

Układ warstw konstrukcyjnych chodnika:

Lp.	Warstwa	Grubość [cm]
1	betonowa kostka brukowa koloru szarego typ Holland	8
2	podsyпка z mialu kamiennego 0/4 mm	3
3	podbudowa zasadnicza z mieszanki kruszywa kamiennego łamanego niesortowanego 0/31,5mm o uziarnieniu ciągłym wg PN-S-06102	10
Razem:		21 cm

Układ warstw konstrukcyjnych zjazdów indywidualnych:

Lp.	Warstwa	Grubość [cm]
1	betonowa kostka brukowa koloru czerwonego typ Holland	8
2	podsyпка z mialu kamiennego 0/4 mm;	3
3	podbudowa zasadnicza z mieszanki kruszywa kamiennego łamanego niesortowanego 0/31,5mm o uziarnieniu ciągłym wg PN-S-06102	15
Razem:		26 cm

Wytyczenie obiektu przeprowadzić w nawiązaniu do reperu państwowego o rzędnej H=165,64 (róg budynku nr 2 przy ul. Kościuszki – budynek ZOL-u).

Projekt zieleni.

W ramach opracowania przewidziano prace w zakresie kształtowania zieleni ulicznej. Rozmieszczenie drzew i krzewów planowanych do nasadzenia przedstawiono na rys. nr 8. Sadzić należy wyłącznie rośliny z bryłą korzeniową z pojemników. Wielkość materiału roślinnego zestawiono w tabeli.

5. SPOSÓB I WARUNKI KORZYSTANIA Z OBIEKTU.

Przebudowywana droga ma charakter lokalny, a jej głównym zadaniem jest zapewnienie dojazdu do terenów usług oraz do posesji zlokalizowanych w jej ciągu.

6. DANE TECHNICZNE I TECHNOLOGICZNE OBIEKTU USŁUGOWEGO, PRODUKCYJNEGO LUB TECHNICZNEGO – nie dotyczy.

7. ROZWIĄZANIA BUDOWLANE I TECHNICZNO-INSTALACYJNE OBIEKTU LINIOWEGO – nie dotyczy.

8. ROZWIĄZANIA ELEMENTÓW WYPOSAŻENIA BUDOWLANO-INSTALACYJNEGO – nie dotyczy.

9. ROZWIĄZANIA I SPOSÓB FUNKCJONOWANIA URZĄDZEŃ INSTALACJI TECHNICZNYCH – nie dotyczy.

10. CHARAKTERYSTYKA ENERGETYCZNA OBIEKTU – nie dotyczy.

11. DANE TECHNICZNE OBIEKTU BUDOWLANEGO CHARAKTERYZUJĄCE WPŁYW NA ŚRODOWISKO ORAZ NA ZDROWIE LUDZI.

Realizacja inwestycji ma na celu poprawę warunków komunikacyjnych dla pojazdów poruszających się po drodze, zapewnienie dobrych warunków dojazdowych do terenów usług oraz posesji zlokalizowanych w jej ciągu. Realizacja przedsięwzięcia nie zmienia dotychczasowej funkcji drogi.

Projektowane rozwiązania są rozwiązaniami typowymi, z zastosowaniem typowych technologii stosowanych w budownictwie drogowym. Nie przewiduje się wariantowych rozwiązań projektowych z uwagi na charakter przedsięwzięcia oraz na ograniczone możliwości terenowe.

Przebudowa drogi dzięki zastosowanym rozwiązaniom w zakresie odprowadzania wód deszczowych nie zmienia warunków wodno-gruntowych oraz dotychczasowego sposobu użytkowania terenu. Nie przewiduje się również negatywnego wpływu przedsięwzięcia na stan środowiska naturalnego. W najbliższym otoczeniu miejsca realizacji inwestycji nie znajdują się obszary cenne przyrodniczo oraz obszary objęte ochroną prawną.

W procesie realizacji projektowanego przedsięwzięcia nie wystąpią prace, które mogą mieć negatywny wpływ na zdrowie ludzi.

12. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ OKREŚLONE W ODRĘBNYCH przepisach – nie dotyczy.

13. UWAGI KOŃCOWE

Wszelkie prace należy wykonywać zgodnie z projektem oraz technologią wykonawstwa. Wykonawca jest odpowiedzialny za zabezpieczenie robót zgodnie z

przepisami BHP i za bezpieczeństwo użytkowników pasów drogowych, na których odbywają się roboty. Obowiązkiem wykonawcy robót jest zapewnienie właściwej obsługi geodezyjnej, zgodnie z obowiązującym prawem budowlanym.

Wszelkie roboty prowadzone w pobliżu istniejącego uzbrojenia podziemnego należy prowadzić w uzgodnieniu i pod nadzorem instytucji sprawującej zarząd nad danym urządzeniem. W przypadku stwierdzenia występowania w terenie urządzenia nie zinwentaryzowanego na planie sytuacyjnym, należy bezwzględnie wstrzymać roboty, powiadomić właściwą instytucję, a dalsze prace kontynuować w sposób przedstawiony wyżej.

Roboty budowlane można rozpocząć po wcześniejszym opracowaniu i zatwierdzeniu projektu czasowej zmiany organizacji ruchu.

**INFORMACJA
DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA
NA PLACU BUDOWY**

**TEMAT: PRZEBUDOWA DROGI GMINNEJ NR 100436 O
(UL. DZIERŻONA) W WOŁCZYNIE**

LOKALIZACJA:

Wołczyn k. m. 3 dz. nr 134; 129/2; 844; 130/3; 832/1; 817; 820; 823;
826; 829; 107/3; 111/4; 109; 110/4; 108/3
Ligota Wołczyńska k.m.4 dz. nr 286/9

**INWESTOR: Gmina Wołczyn
ul. Dworcowa 1; 46-250 Wołczyn**

Funkcja	Imię i nazwisko	Numer uprawnień	Podpis
Projektant	mgr inż. Przemysław Zawadzki	OPL/0096/ POOK/04	

Data opracowania: sierpień 2009 r.

1. Zakres robót całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów.

1.1. Część drogowa

Roboty przygotowawcze polegające na:

- rozbiórce istniejących elementów zagospodarowania.

Roboty ziemne polegające na:

- wykopach, przemieszczaniu, hałdowaniu mas ziemnych;
- załadunku i przewożeniu mas ziemnych.

Roboty konstrukcyjne drogowe polegające na:

- ustawieniu krawężników na ławie betonowej i na podsypce cementowo-piaskowej;
- wykonaniu wzmocnienia podłoża z pospółki stabilizowanej cementem;
- wykonaniu warstw podbudów z kruszywa kamiennego łamanego;
- wykonaniu warstw nawierzchni z betonu asfaltowego oraz betonowej kostki brukowej.

1.2. Część kanalizacyjna

Roboty ziemne polegające na:

- wykonanie właściwych wykopów, ułożenie podsypki z piasku;
- zasypanie wykopów z zagęszczeniem gruntu;
- przywrócenie nawierzchni do stanu pierwotnego

Roboty konstrukcyjne:

- budowa sieci kanalizacji deszczowej wraz ze studniami rewizyjnymi, wpustami deszczowymi i przykanalikami.

2. Wykaz istniejących budynków obiektów budowlanych.

Na terenie objętym zasięgiem inwestycji (plac budowy) występują obiekty infrastruktury technicznej:

- drogi;
- sieć wodociągowa;
- sieć gazowa;
- kanalizacja deszczowa; kanalizacja sanitarna;
- kable ziemne energetyczne;
- kable telekomunikacyjne

3. Elementy zagospodarowania działki lub terenu, które mogą stwarzać zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi mogą stwarzać następujące elementy zagospodarowania terenu:

- ogrodzenie terenu drogi;
- doprowadzenie energii elektrycznej i wody.

4. Wskazania dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia.

Przewiduje się występowanie następujących zagrożeń podczas realizacji robót budowlanych:

- zagrożenie elementami ruchomymi, luźnymi, ostrymi i wystającymi (kontakt człowieka z ruchomymi elementami maszyn i urządzeń);
- zagrożenia związane z przemieszczaniem się pracowników (upadki, poślizgnięcia na stanowisku pracy oraz w trakcie dojścia lub opuszczania stanowiska pracy);
- zagrożenia porażeniami prądem elektrycznym (w przypadku uszkodzenia urządzenia elektrycznego np. uszkodzona izolacja robocza lub ochronna);
- zagrożenie osuwaniem się skarp wykopu.

5. Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.

Instruktaż powinien obejmować następujące zagadnienia:

a) *zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:*

- dokonanie analizy przyczyn wystąpienia zagrożenia;
- usunięcie przyczyn wystąpienia zagrożenia;
- stosowanie środków zapobiegawczych.

b) *konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej: pracodawca dostarczy pracownikom nieodpłatnie środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze spełniające wymagania określone w Polskich Normach ze względu na wymagania technologiczne, sanitarne oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.*

c) *zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi:*

- przed rozpoczęciem robót szczególnie niebezpiecznych osoba nadzorująca pracowników informuje pracowników o grożącym niebezpieczeństwie, zasadach bezpiecznego wykonywania pracy i stosowanych sygnałach ostrzegawczych;
- prace szczególnie niebezpieczne mogą wykonywać pracownicy, którzy posiadają odpowiednie przeszkolenie i badania lekarskie zezwalające na wykonywanie tego rodzaju prac;
- przed przystąpieniem do prac należy skontrolować stan techniczny używanych do tych prac urządzeń i maszyn, stan środków ochrony zbiorowej i indywidualnej pracowników,
- przygotowanie środków niebezpiecznych powinno się odbywać w specjalnie wydzielonych do tego celu miejscach lub pomieszczeniach;
- w miejscach lub pomieszczeniach, w których wykonuje się prace niebezpieczne, zabronione jest przebywanie osób nie zatrudnionych przy tych pracach.

6. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w sąsiedztwie, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń.

- szkolenie pracowników;
- wyposażenie pracowników w środki ochrony indywidualnej w zależności od rodzaju wykonywanej pracy;
- kontrola stanu technicznego narzędzi, urządzeń i maszyn roboczych oraz utrzymywanie ich w stanie nie zagrażającym bezpieczeństwu pracy;
- utrzymywanie ładu i porządku na budowie;

- oznakowanie miejsc gdzie znajdują się: podręczny sprzęt gaśniczy oraz środki pierwszej pomocy medycznej;
- umieszczenie w widocznym miejscu informacji o numerach telefonów: alarmowych, kierownika budowy, inwestora, itp.